

Innst. 425 L

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 110 L (2016–2017)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i plan- og bygningsloven og matrikel- lova (mer effektive planprosesser, enklere saksbe- handling og konsekvensutredninger)

Til Stortinget

Sammendrag

Kommunal- og moderniseringsdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) og en mindre endring i lov 17. juni 2005 nr. 101 om eiendomsregistrering (matrikellova).

Forslagene berører den alminnelige delen, plan- og byggesaksdelen av plan- og bygningsloven, og skal legge til rette for mer effektive planprosesser og enklere saksbehandling for kommunene. I tillegg foreslås rettinger og klargjøringer i enkelte av lovens bestemmelser.

Departementet viser til at planleggere og utbygere bør få enkel og effektiv tilgang til geografisk informasjon om ledninger og andre anlegg i grunnen, og dette behovet må balanseres mot samfunnets og den enkelte anleggseiers behov for å beskytte informasjonen. Departementet foreslår derfor på den ene siden å lovfeste en plikt for anleggseier om å dokumentere og utlevere opplysningene til den som har saklig behov for slike opplysninger, men på den annen side beholde gjeldende taushetsplikt til de utleverte opplysningene.

Det foreslås i proposisjonen en ny bestemmelse om å innføre krav til innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen. Dette skal gjøre det

lettere å drive effektiv planlegging og utbygging med enklere og bedre tilgang til opplysninger om slik infrastruktur. Krav til innmåling og dokumentasjon vil gjelde ny infrastruktur i grunnen og vil ikke ha tilbakevirkende kraft. Krav til utlevering og påvisning vil gjelde både nye og eksisterende anlegg.

Det foreslås endringer i bestemmelsen om regionalt planforum, og etablering av regionalt planforum blir en lovpålagt oppgave. I regionalt planforum skal statlige, regionale og kommunale interesser klarlegges og søkes samordnet i forbindelse med arbeidet med regionale og kommunale planer. Det er regional planmyndighet (fylkeskommunen) som oppretter regionalt planforum, og som har ansvaret for planforumets ledelse og sekretariat. Statlige og regionale organer og kommuner som er berørt av den aktuelle sak, skal delta. Bakgrunnen for forslaget er at det er viktig at alle fylker har et forum der konkrete plansaker kan diskuteres med berørte myndigheter. Gjennom tidlig dialog i planforum kan interessekonflikter avklares, slik at man unngår innsigelser og innvendinger når planforslagene legges ut til offentlig ettersyn. Dette vil legge til rette for mer effektive planprosesser gjennom tidlig avklaring av konflikter mellom statlige, regionale og kommunale interesser i arbeidet med regionale og kommunale planer. Det vil kunne hindre innsigelser ved at nasjonale mål og hensyn blir klargjort tidlig i planprosessen.

Regionalt planforum har ingen formell myndighet, verken som vedtaks- eller meklingsorgan, men er ment som en arena for dialog i arbeidet med å legge til rette for en samordnet planlegging på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. I forumet skal plansakene belyses fra forskjellige synsvinkler, og det skal søkes løsninger på de interessekonfliktene som måtte finnes.

Videre foreslås det i proposisjonen at kommunene gjennom sin planlegging skal få et verktøy som

kan synliggjøre mineralressurser som kan være aktuelle for framtidig utvinning. Det skal innføres en hensynssone der det tas særlig hensyn til slike ressurser. Kommunene kan med en slik ordning legge til rette for at utbygging eller tiltak som kan vanskeliggjøre framtidig utvinning av mineralressurser, unngås.

Departementet har funnet grunnlag for å klargjøre hvilken frist som gjelder ved søknad om rammetillatelse, og å endre fristen for behandling av søknad om endring av gitt rammetillatelse. Endringene vil bidra til å klargjøre regelverket og dermed bidra til en mer effektiv byggesaksbehandling.

Departementet viser til at flere kommuner i dag har en praksis hvor de innvilger tidsbestemt bruksendring sammen med midlertidig dispensasjon fra plan, og det er ikke uvanlig at midlertidig dispensasjon innvilges med varighet ut over to år. En bestemmelse om tidsbestemt bruksendring bør ses i sammenheng med kommunens adgang til å gi midlertidig dispensasjon etter plan- og bygningsloven, hvor kommunen kan gi dispensasjon for en tidsbestemt periode eller på ubestemt tid. Tidsbestemt bruksendring med varighet inntil to år vil, etter departementets vurdering, gi mindre fleksibilitet og i liten grad harmonere med den adgangen som kommunen har etter plan- og bygningsloven til å gi midlertidig dispensasjon.

Departementet foreslår derfor å erstatte begrepet «midlertidig» med «tidsbestemt». Kommunen må i tillatelsen angi varigheten av den tidsbestemte bruksendringen, og det er en fordel om varigheten presiseres nærmere ved datoangivelse. Ved utløpet av den tidsbestemte bruken skal den nye bruken opphøre, og den tidligere bruken gjenopptas uten krav om ny søknad om bruksendring. En tidsbestemt bruksendring vil gi økt fleksibilitet og innebære forenklinger for både kommuner og tiltakshavere. Det foreslås å innføre tidsbestemt bruksendring som eget tiltak.

Departementet har vurdert spørsmålet om unntak fra søknadsplikt etter plan- og bygningsloven for endring av eiendomsgrenser eller opprettelse av ny grunneiendom som følge av at ny kommunegrense ikke følger eksisterende eiendomsgrense, med den konsekvens at eksisterende eiendom blir liggende i to kommuner. I slike situasjoner vil det være nødvendig å opprette en ny grunneiendom for den del av eksisterende eiendom som flyttes til annen kommune. Det foreslås å unnta slike tilfeller fra søknadsplikt etter plan- og bygningsloven.

Endringer i kommuneinndelingen vil som oftest kreve endringer i gårdsnummerinndelingen. I noen tilfeller kan det være behov for å fatte vedtak om nummerinndelingen i matrikkelen på sentralt nivå. Departementet foreslår å ta inn en presisering om dette i matrikkellova.

Det foreslås i proposisjonen at ny grunneiendom mv. skal kunne opprettes uten søknad og saksbehandling etter loven når opprettelsen følger av at en eksisterende eiendom, etter endring av kommunegrenser, blir liggende i to eller flere kommuner. Endringene vil føre til en forenkling ved at søknadsplikten fjernes. Større endringer i gårds- og bruksnummerinndelingen håndteres i praksis sentralt av Kartverket. Det foreslås å ta inn en presisering i matrikkellova om at departementet kan fatte vedtak om slik omnummering. Dette vil gi en administrativ forenkling som er i samsvar med gjeldende praktiske ordninger.

Departementet viser til at søknadsplikten for boliger i LNF(R)-områder og boliger ellers normalt er avhengig av at den enkelte kommune har utnyttet mulighetene i loven til å legge ut eksisterende boliger til LNF(R) for spredt bebyggelse i kommuneplanen. Dette gir en planavklaring på samme måte som ved angivelse av byggeformål for bolig. Der denne muligheten i loven er tatt i bruk, vil reglene om unntak fra søknadsplikt etter plan- og bygningsloven gjelde.

Departementet viser til at avklaring av spredt utbygging av boliger som allerede er oppført, kan gjennomføres på en enkel måte i kommuneplanen. Departementet vil gi oppdatert veiledning om hvordan kommunene kan ta i bruk virkemidlene i loven, slik at effektiviserings- og forenklingstiltak vil få virkning for eksisterende boliger i LNF(R)-områder. Siktet målet er at alle kommuner, der dette er en aktuell problemstilling, skal ha avklart spredt utbygging i kommuneplanen. Målet er enklere byggesaksbehandling for spredt boligbebyggelse i LNF(R)-områder og færre dispensasjoner.

Det vises i proposisjonen til at for å kunne føre opp en bygning er det et grunnleggende krav at avledning av overvann ivaretas på en tilfredsstillende måte. Det er derfor utarbeidet forslag om når avledning av overvann må være sikret, og at løsningen skal være i overensstemmelse med forurensningshensyn og andre hensyn. Dette vil bidra til å klargjøre regelverket, og det vil gi bedre forutsigbarhet for søkere og tiltakshavere. Videre foreslås det at løsning for håndtering av overvann skal vurderes og avklares før tillatelse gis. Dette vil bidra til en mer effektiv saksbehandling.

Formålet med bestemmelsene om konsekvensutredninger i plan- og bygningsloven er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer og tiltak og når det tas stilling til om, og på hvilke vilkår, planer og tiltak kan gjennomføres.

Departementet viser til at EIA-direktivet er revidert (2014/52/EU), noe som innebærer at reglene om konsekvensutredninger må endres. Det gjelder både plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger, som revideres parallelt. Det reviderte

EU-direktivet skal være gjennomført i norsk regelverk innen 16. mai 2017.

Det foreslås i proposisjonen overtredelsesgebyr for brudd på reglene om konsekvensutredninger. For å forenkle reglene om konsekvensutredninger i loven og forskriften samlet sett, foreslås det videre å fjerne de detaljerte bestemmelsene i loven som gjelder konsekvensutredninger knyttet til områdereguleringer og detaljreguleringer som avviker fra overordnet plan. Videre foreslås det en mindre endring i tre lovbestemmelser om tidspunkt for høring av planprogram, for å legge til rette for større fleksibilitet i reglene.

Departementet viser til at regler om sanksjoner som skal innføres for brudd på regelverket om konsekvensutredninger, bør være i samsvar med det generelle sanksjonssystemet innenfor sammenlignbar offentlig virksomhet. Det foreslås en ny bestemmelse i plan- og bygningsloven slik at det kan gis overtredelsesgebyr for brudd på reglene om konsekvensutredninger. Det foreslås at overtredelsesgebyret ilegges av ansvarlig myndighet og tilfaller staten. Det foreslås også en endring i plan- og bygningsloven om straff.

Departementet vurderer det som hensiktsmessig at overtredelsesgebyr for overtredelse av regler om konsekvensutredninger tilfaller staten.

Anmodningsvedtak nr. 571, 2. juni 2015

Ved behandlingen av Dokument 8:78 S (2014–2015), jf. Innst. 304 (2014–2015), om en mer helhetlig og langsiktig forvaltning av myr i Norge, vedtok Stortinget 2. juni 2015 følgende anmodning til regjeringen:

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig sørge for at forskrift om konsekvensutredninger også gir krav om konsekvensutredning for torvuttak under 2 mill. m³ eller på myrarealer under 1500 dekar.» (Vedtaket nr. 571 (2014–2015).)

I proposisjonen gis det en innledning om forskrift om konsekvensutredninger, som bakgrunn for besvarelsen av anmodningsvedtaket.

Departementet viser til at spørsmålet om hvorvidt torvuttak bør utfases eller ikke, ikke er relevant i forhold til om forskrift om konsekvensutredninger skal inneholde bestemmelser om torvuttak. Tiltak som inngår i direktivet må gjenfinnes i norsk regelverk uavhengig av om virksomheten er tillatt eller ikke nasjonalt. Videre er det viktig å understreke at stillingtaken til gjennomføring av virksomheten skjer gjennom behandlingen av tiltakene etter plan- og bygningsloven eller sektorlover og ikke gjennom behandlingen etter regelverket om konsekvensutredninger.

Basert på at gjennomsnittet på de aktive torvuttakene er beregnet til ca. 255 dekar, mener Kommunal- og moderniseringsdepartementet at det foreslåtte oppfangingskriteriet på 200 dekar for når torvuttak alltid skal konsekvensutredes, er fornuftig. Alle torvuttak på mer enn 200 dekar skal alltid konsekvensutredes. Også utvidelser av eksisterende torvuttak der utvidelsen i seg selv er på mer enn 200 dekar skal konsekvensutredes. Alle nye torvuttak mindre enn 200 dekar skal vurderes nærmere og konsekvensutredes dersom de kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn. Dette gjelder også utvidelser av eksisterende uttak der utvidelsen er mindre enn 200 dekar.

I de tilfeller der et mindre torvuttak ikke utløser krav til konsekvensutredning, gjelder like fullt de ordinære saksbehandlingsreglene i plan- og bygningsloven, og også kravet til kunnskapsgrunnlaget etter naturmangfoldloven.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren, Audun Otterstad og Terje Aasland, fra Høyre, Tina Bru, Odd Henriksen, Eirik Milde og Torhild Aarbergsbotten, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Øyvind Korsberg, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Prop. 110 L (2016–2017) Endringer i plan- og bygningsloven og matrikkellova (mer effektive planprosesser, enklere saksbehandling og konsekvensutredninger), der det foreslås endringer som skal legge til rette for mer effektive planprosesser og enklere saksbehandling for kommunene.

Forslag om enklere og bedre tilgang til opplysninger om infrastruktur i grunnen

Komiteen viser til at regjeringen foreslår ny § 2-3 i plan- og bygningsloven om stedfestet informasjon om ledninger i grunnen og annen fysisk infrastruktur, og sier seg enig i dette. Verdien av nedgravd infrastruktur er betydelig, og komiteen merker seg at flere utredninger konkluderer med at det er behov for et mer enhetlig regelverk om stedfestet informasjon. Det er viktig at både planleggere og utbyggere har enkel tilgang til denne informasjonen, samtidig som komiteen ser behovet den enkelte anleggseier har for å beskytte noen opplysninger.

Komiteen har merket seg at dagens bestemmelser i plan- og bygningsloven om offentlig kartgrunnlag i liten grad gjelder for ledninger og anlegg i grunnen, og at det ikke er felles regler på nasjonalt nivå for hvilken informasjon som skal registreres. Komiteen merker seg videre den klare anbefalingen fra flertallet av høringsinstansene om å innføre krav til innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag. Hvilke type ledninger og annen infrastruktur som skal registreres, er av teknisk art, og komiteen er enig i at dette bør fastsettes i forskrift.

Komiteen merker seg at andre ledd i lovforslaget omhandler anleggseiers plikt til å utlevere stedfestet informasjon, og at tredje punktum angir begrensninger i bruken av opplysningene. Taushetsplikt om utlevert informasjon baseres etter forslaget på de til enhver tid gjeldende taushetsregler om dette, og at brudd på slike regler vil være straffbart. Komiteen sier seg enig i dette.

Komiteen har merket seg at lovforslaget legger opp til at datautvekslingen mellom partene som regel skal være vederlagsfri, og at dette i alle fall må gjelde anlegg i offentlig grunn. Det legges også opp til at det i forskriftsarbeidet vil vurderes i hvilken grad anleggseier kan kreve betaling for særskilt bearbeidet informasjon. Det støttes av komiteen.

Komiteen viser til at det i høringsforslaget var lagt opp til å etablere et ledningseierregister, men at dette ikke videreføres i lovforslaget, basert på anbefalingene fra Regelrådet og et pågående arbeid med en bredbåndsutbyggingslov. Dette innebærer at tiltakshavers undersøkelsesplikt og innføring av klageordning med tilhørende håndhevingsbestemmelser heller ikke er en del av forslaget. Komiteen merker seg at departementet vil vurdere et forslag om ledningseierregister på et senere tidspunkt, og er enig i at dette på sikt kan være riktig.

Obligatorisk krav til regionalt planforum

Komiteen viser til forslaget om å endre plan- og bygningsloven § 5-3 første ledd fra at det bør være et regionalt planforum, til at det skal være det, og støtter dette. Regionalt planforum, er en arena for klarlegging og samordning av de ulike planleggingsinteressene og der det skal søkes løsninger på interessekonflikter.

Komiteen merker seg at kommuner som har tatt i bruk regionalt planforum mener det har bidratt til avklaring av problemstillinger på et tidlig tidspunkt, og at forumet effektiviserer planprosessene.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regionale planforum ofte vil kunne legge viktige føringer for planleggingsprosesser, og at planforaene

derfor er demokratisk viktige. Disse medlemmer mener at det er en styrke for planleggingsarbeidet at regionalt planforum i størst mulig grad fanger opp vesentlige interessekonflikter knyttet til den aktuelle planprosessen. Disse medlemmer mener at en rekke bidragsyttere kan være med på å belyse viktige sider av en plan og eventuelle interessekonflikter som er knyttet til den.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag til endringer i § 5-3 annet ledd tredje punktum:

«§ 5-3 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Andre representanter for viktige berørte interesser skal inviteres til å delta i planforumets møter.»

Disse medlemmer legger til grunn at grunneierinteressene som en hovedregel vil være en viktig berørt interesse.

Disse medlemmer viser til at drøftelsene i regionalt planforum er av stor offentlig interesse, og fremmer følgende forslag til nytt fjerde ledd i § 5-3:

«§ 5-3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Møtene i regionalt planforum skal være åpne for publikum og media.»

Ta inn mineralressurser som hensynssone i plan- og bygningsloven

Komiteen viser til at hensynssoner ble tatt inn plan- og bygningsloven som et eget begrep i 2008, der flere hensyn og restriksjoner kunne iakttas ut over det rene arealformålet i kommuneplanen. I lovforslaget foreslås det å ta inn en ny hensynssone for sikring av mineralressurser for en eventuell framtidig verdiskaping.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, støtter forslaget, men vil presisere at dette ikke skal innebære at man tar stilling til en eventuell framtidig utnyttelse av mineralforekomsten. Dette må avklares gjennom kommuneplanens arealdel og reguleringsplan med konsekvensutredning.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne peker på at bruken av hensynssoner i denne sammenheng i praksis vil fungere som en båndlegging av areal på ubestemt tid. Disse medlemmer mener at dette reiser en rekke spørsmål som ikke er avklart, særlig for berørte grunneiere, og vil derfor stemme imot forslaget.

Tidsbestemt bruksendring

Komiteen viser til forslaget om å innføre tidsbestemt bruksendring som et nytt tiltak i plan- og bygningsloven § 20-1 første ledd. Komiteen merker seg at departementet etter høring endret forslaget fra midlertidig til tidsbestemt, og at kommunene må angi varigheten av bruksendringen. Etter at den tidsbestemte tillatelsen opphører, tilbakeføres bygget til opprinnelig bruk uten varsel eller vedtak.

Komiteen støtter forslaget om en nærmere angitt tidsbegrensning framfor en varighet på inntil to år, og vil også peke på at forslaget regulerer en praksis som allerede har utviklet seg i flere kommuner.

Presisering av forskriftshjemler

Komiteen viser til forslaget om å endre ordlyden i plan- og bygningsloven §§ 20-4 andre ledd og 20-5 andre ledd første punktum, fra at departementet «skal gi» forskrifter om hvilke tiltak som er unntatt krav om ansvarlig foretak og søknadsplikt, til at departementet «kan gi» slike forskrifter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, merker seg at Miljødirektoratet mener kommunene med dette får for vid hjemmel til å gjøre unntak for kravet om søknadsplikt, men støtter at en mer fleksibel forskriftshjemmel kan redusere behovet for detaljert regulering. Samfunnsutviklingen kan endre behovet for forskrifter hvis veiledning ikke viser seg å være tilstrekkelig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har merket seg at det i flere av høringsuttalelsene framkommer at veiledning ikke kan erstatte forskriftstekst, og at søknadsplikt ikke bør hjemles i veiledningsmateriale. Disse medlemmer er enige i dette og vil understreke at det var en forutsetning for når unntakene for søknadsplikt ble innført, at de skulle spesifiseres i forskrift. Disse medlemmer mener at uten forskrift gis det en svært vid hjemmel til å gjøre unntak fra kravet om søknadsplikt.

Disse medlemmer går imot forslaget om å endre §§ 20-4 andre ledd og 20-5 andre ledd første punktum – om at departementet «skal gi» forskrifter om hvilke tiltak som er unntatt krav om ansvarlig foretak og søknadsplikt, til at departementet «kan gi» slike forskrifter.

Tilpasninger til endringer i inndelingslova

Komiteen viser til at en eiendom som strekker seg over en kommunegrense, i dag må deles i to separate matrikkelenheter, og at lovforslaget legger

opp til at ny grunneiendom mv. skal kunne opprettes uten søknad eller saksbehandling hvis en eiendom blir liggende i to kommuner etter endring av kommunegrensene. Komiteen støtter en slik forenkling.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at dersom en eiendom etter slik fradeling blir liggende i to forskjellige kommuner, må det kunne forutsettes at grunneiere som ønsker å gjennomføre søknadspliktig tiltak på sin driftsenhet, slipper å fremme to forskjellige søknader med dertil hørende gebyrer i begge kommuner.

Tidsfrist for søknad om rammetillatelse og søknad om endring

Komiteen viser til at tidsfrister for kommunal saksbehandling i dag skiller mellom en alminnelig saksbehandlingsfrist på tolv uker og en kortere treukersfrist når tiltaket er innenfor lov, forskrift og arealplaner, men at det er uklart hvilke frister som gjelder for søknad om rammetillatelse og søknad om endring av rammetillatelse. I lovforslaget foreslås det derfor en presisering av at fristen for rammetillatelse skal være tolv uker, mens fristen for endring av gitt tillatelse, herunder rammetillatelse, skal være tre uker når øvrige vilkår er oppfylt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, ser at de foreslåtte endringene kan gi noe økt press på kommunene, som må ta raskere stilling til endringssøknader, men at det også vil bidra til en mer effektiv saksbehandling. Flertallet støtter derfor forslagene.

Når avledning av overvann må være sikret

Komiteen viser til den foreslåtte presiseringen i plan- og bygningsloven § 27-2 første ledd, som tydeliggjør at bortledning av overvann skal være sikret, og at løsningen skal være i overensstemmelse med forurensningshensyn og andre hensyn. I tråd med anbefalinger fra Overvannsutvalget presiseres det også at håndtering av overvann skal vurderes og avklares før rammetillatelse gis. Komiteen er av den oppfatning at dette er gode forslag som delvis viderefører gjeldende rett, og støtter derfor forslagene.

Presisering av bestemmelsen om overtredelsesgebyr

Komiteen viser til forslaget om å presisere overtredelsesgebyrbestemmelsene ved å ta inn de konkrete handlingsnormene ved en henvisning til plan- og bygningsloven § 29-7. Endringen innebærer

ingen realitetsendring, og komiteen støtter forslaget.

Presisering av forskriftshjemmel

Komiteen viser til forslaget om å presisere forskriftshjemmelen i plan- og bygningsloven § 32-8 sjette ledd, slik at den også omfatter muligheten til å angi nærmere i forskrift hvilke handlinger som gir grunnlag for ileggelse av gebyr. Komiteen vil presisere at dette ikke vil endre eller utvide kommunenes adgang til å gi overtredelsesgebyr, og støtter forslaget.

Endringsforslag som gjelder bestemmelser om konsekvensutredninger

Komiteen viser til at det reviderte EU-direktivet i artikkel 10a om vurdering av visse private og offentlige prosjekters virkninger for miljøet omfatter krav om sanksjoner, som skal være virkningsfulle og virke avskrekkende. I proposisjonen legges det opp til at innføring av sanksjoner skal være i samsvar med sanksjonssystemer innenfor sammenlignbar offentlig virksomhet, noe komiteen er enig i.

Komiteen merker seg at departementet ikke anbefaler å bruke gjeldende § 32-8, da den omhandler gjennomføring av byggetiltak, og at det kun er plan- og bygningsmyndighetene som kan ilegge overtredelsesgebyr, samtidig som andre myndigheter enn kommunene også kan være ansvarlig myndighet etter regelverket om konsekvensutredninger. Det foreslås isteden en ny bestemmelse, § 32-8a, der overtredelsesgebyr kan pålegges av ansvarlig myndighet og gebyret tilfaller staten. Komiteen ser at det kan argumenteres for at overtredelsesgebyret skal tilfalle den som ilegger det, men er enig i at det kan være komplisert at det kan tilfalle forskjellige myndigheter all den tid kommunal planmyndighet også kan ilegges gebyret som forslagsstiller.

Når det gjelder størrelsen på gebyret, støtter komiteen at dette vurderes opp mot gjeldende byggesaksregelverk, og merker seg at det i gjeldende bestemmelser også må vises til ny § 32-8a.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet mener at konsekvensutredningsregelverket er vanskelig tilgjengelig, og at avgjørelser etter regelverket i høy grad er avhengig av skjønnsutøvelse. Disse medlemmer mener derfor at sanksjon etter regelverket først bør bli aktuelt når det er snakk om grov uaktomsomhet, og fremmer derfor følgende forslag til endring i ny § 32-8a første ledd:

«Ny § 32-8a første ledd innledningen skal lyde:

Den som fremmer forslag til reguleringsplan eller tiltak og planer etter annet lovverk, kan ilegges overtredelsesgebyr dersom den forsettlig og grovt uaktomt:»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, merker seg at reglene om konsekvensutredninger i lov og forskrift forenkles ved å samle de detaljerte bestemmelsene i forskriften, og at det innebærer at bestemmelsene om områdereguleringer og detaljreguleringer som avviker fra overordnet plan, fjernes. Flertallet støtter dette, men vil samtidig påpeke at det er nødvendig å gjøre endringer i forskriften for å fange opp viktige og større tiltak som ikke er i samsvar med overordnet planverk.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne understreker at det er viktig å videreføre prinsippet om at reguleringsplan som ikke er i samsvar med overordnet plan, utløser konsekvensutredning. Disse medlemmer går imot forslaget om å forenkle reglene om krav til konsekvensutredning ved å flytte bestemmelsen fra lov til en forskrift.

Komiteen viser til at det fremmes forslag om å endre begrepet «senest samtidig» til «normalt samtidig» i tre bestemmelser som omhandler høring av planprogram for regional plan, kommuneplan og reguleringsplan. Dette vil gi en større fleksibilitet for tidspunktet for høring. Komiteen mener det som oftest er naturlig at høring av planforslag skjer samtidig med varsling av planoppstart som i dag, men at det i noen tilfeller kan være riktig og fornuftig å få innspill i en tidlig fase av planprosessene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til behandlingen av Dokument 8:78 S (2014–2015), der Stortinget vedtok at det skal stilles krav om konsekvensutredninger for torvuttak under 2 mill. m³ eller på myrarealer under 1 500 dekar, og er fornøyd med at dette følges opp i proposisjonen.

Flertallet merker seg at grensen for når torvuttak alltid skal konsekvensutredes senkes fra 1 500 til 200 dekar, og støtter det.

Komiteen vil påpeke at der mindre torvuttak ikke utløser krav til konsekvensutredning, vil ordinære saksbehandlingsregler i plan- og bygningsloven gjelde, og det samme vil kunnskapsgrunnlaget etter naturmangfoldloven.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at det er fornuftig å senke terskelen for konsekvensutredning av torvuttak, men at det virker uforholdsmessig å senke grensen så lavt som til 200 dekar. Det er høye oppstartskostnader knyttet til det å åpne en myr, og den må gjerne være på 600–800 dekar for å være lønnsom. Dersom grensen for konsekvensutredning senkes til 200 dekar, vil i praksis alle nye tiltak måtte konsekvensutredes, og kostnadsbildet blir påvirket i tiltakshavers disfavør. Dette medlem mener det er mer fornuftig å legge grensen for konsekvensutredning på 800 dekar og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge opp til at grensen for når torvuttak alltid skal konsekvensutredes, senkes fra 1 500 til 800 dekar. Torvuttak under 800 dekar eller utvidelse av eksisterende uttak opp til samme størrelse, skal som hovedregel ikke konsekvensutredes – med mindre det foreligger særlig vektige miljø- og samfunnshensyn som tilsier dette.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet:

Forslag 1

Ny § 32-8a første ledd innledningen skal lyde:

Den som fremmer forslag til reguleringsplan eller tiltak og planer etter annet lovverk, kan ilegges overtredelsesgebyr dersom den forsettlig og grovt uaktsomt:

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

§ 5-3 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Andre representanter for viktige berørte interesser skal inviteres til å delta i planforumets møter.

Forslag 3

§ 5-3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Møtene i regionalt planforum skal være åpne for publikum og media.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen legge opp til at grensen for når torvuttak alltid skal konsekvensutredes, senkes fra 1 500 til 800 dekar. Torvuttak under 800 dekar eller utvidelse av eksisterende uttak opp til samme størrelse, skal som hovedregel ikke konsekvensutredes – med mindre det foreligger særlig vektige miljø- og samfunnshensyn som tilsier dette.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og til sine merknader og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i plan- og bygningsloven og matrikkellova (mer effektive planprosesser, enklere saksbehandling og konsekvensutredninger)

I

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling gjøres følgende endringer:

Ny § 2-3 skal lyde:

§ 2-3 *Opplysninger om infrastruktur i grunnen mv.*

Eieren av infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag skal dokumentere opplysninger om plasseringen av og egenskaper ved infrastrukturen, slik at den kan lokaliseres på en effektiv og sikker måte.

Eieren skal på forespørsel utlevere opplysninger om plasseringen av og egenskaper ved infrastrukturen til den som har et saklig behov for opplysningene. Opplysningsplikten gjelder uavhengig av taushetsplikt, men omfatter ikke informasjon som er sikkerhetsgradert etter sikkerhetsloven, eller informasjon om objekter som er klassifisert etter sikkerhetsloven. Den som mottar opplysninger etter første punktum, kan bare gi opplysningene videre dersom det er saklig behov for det. Mener eieren at et bestemt arbeid ikke kan utføres uten fare for skade på infrastrukturen, skal han påvise hvor infrastrukturen er plassert.

Den som under arbeid avdekker eksisterende infrastruktur i grunnen, sjø eller vassdrag, skal dokumentere opplysninger om plasseringen av og egenskaper ved infrastrukturen og rapportere opplysningene til berørte kjente eiere.

Det kan ikke kreves betaling for utlevering av opplysninger, påvisning og dokumentasjon, uten at dette framgår av forskrift etter femte ledd at det er adgang til å kreve betaling.

Departementet kan gi forskrift om hvilke anlegg som omfattes av paragrafen her, om dokumentasjon av og behandling av opplysninger om slike anlegg og om frister for dette, herunder regler om utlevering og påvisning etter andre ledd, rapportering etter tredje ledd og betaling etter fjerde ledd.

§ 4-1 andre ledd andre punktum skal lyde:

Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn *normalt* samtidig med varsling av planoppstart.

§ 5-3 første ledd første punktum skal lyde:

I hver region *skal* det være et regionalt planforum.

§ 11-8 tredje ledd bokstav c skal lyde:

- c) Sone med særlig hensyn til landbruk, reindrift, *mineralressurser*, friluftsliv, grønnstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø, med angivelse av interesse.

For randsonen til nasjonalparker og landskapsvernområder kan det, samtidig med fastsetting av verneforskrift for nytt verneområde eller revisjon av verneforskrift eller forvaltningsplan for etablerte verneområder, fastsettes bestemmelser for å hindre vesentlig forringelse av verneverdiene i verneområdet.

Det kan gis retningslinjer om begrensninger av virksomhet og vilkår for tiltak for å ivareta interessen i sonen.

Det kan gis retningslinjer om hvilke hensyn som skal vektlegges ved praktisering av annen lovgivning så langt kommunen er tillagt myndighet etter vedkommende lov.

§ 11-13 første ledd andre punktum skal lyde:

Forslag til planprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn *normalt* samtidig med varsel om oppstart og kunngjøring av planarbeidet, og gjøres *elektronisk tilgjengelig på nett*.

§ 12-2 tredje ledd oppheves.

§ 12-3 tredje ledd andre punktum oppheves.

§ 12-9 andre ledd første punktum skal lyde:

Forslag til planprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn *normalt* samtidig med varsel om oppstart av planarbeidet.

§ 20-1 første ledd bokstav d skal lyde:

- d) *varig eller tidsbestemt* bruksendring, vesentlig utvidelse eller vesentlig endring av tidligere drift av tiltak som nevnt under bokstav a

§ 20-4 andre ledd skal lyde:

Departementet *kan* gi forskrift om hvilke tiltak som omfattes av bestemmelsen.

§ 20-5 andre ledd første punktum skal lyde:

Departementet *kan* gi forskrift om hvilke tiltak som omfattes av bokstav a-e.

§ 20-5 tredje ledd første punktum skal lyde:

Tillatelse er heller ikke nødvendig for tiltak som nevnt i § 20-1 bokstav m når tiltaket skjer som ledd i jordskifte i samsvar med rettslig bindende plan, *eller når tiltaket skjer etter krav som nevnt i matrikkelloven § 9 første ledd bokstav g*.

§ 21-5 første ledd andre punktum skal lyde:

Kommunen kan også gi rammetillatelse innenfor sitt myndighetsområde, med forbehold om at igangsettingstillatelse ikke vil bli gitt før forholdet til andre myndigheter er brakt i orden, jf. § 21-4 *tredje* ledd.

§ 21-7 første ledd skal lyde:

Søknad om tillatelse etter § 20-2 skal avgjøres av kommunene innen tolv uker etter at fullstendig søknad foreligger, med mindre annet følger av andre eller tredje ledd. *For søknad om rammetillatelse gjelder ikke andre og tredje ledd*. Ved overskridelse av fristen skal kommunen tilbakebetale byggesaksgebyret etter nærmere bestemmelser i forskrift, jf. § 21-8 tredje ledd.

§ 21-7 nytt syvende ledd skal lyde:

Søknad om endring av en gitt tillatelse, herunder rammetillatelse, som oppfyller vilkårene i andre eller tredje ledd, skal avgjøres av kommunen innen tre uker. Har ikke kommunen avgjort søknaden innen fristens utløp, regnes tillatelse som gitt.

Nåværende syvende ledd blir nytt åttende ledd.

§ 27-2 første ledd første punktum skal lyde:

Før opprettelse eller endring av eiendom til bebyggelse eller oppføring av bygning blir godkjent, skal bortledning av avløpsvann være sikret *og* i samsvar med forurensningsloven.

§ 27-2 femte ledd første punktum skal lyde:

Før oppføring av bygning blir *godkjent*, skal avledning av grunn- og overvann være sikret.

§ 29-7c første ledd første punktum skal lyde:

Tilsynsmyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av *bestemmelsene i § 29-7 første ledd*.

§ 32-8 sjettede ledd skal lyde:

Departementet gir *forskrift* med nærmere regler om gjennomføring av denne bestemmelsen, herunder *når overtredelsesgebyr kan ilegges*, utmåling, renter og registrering av ilagt overtredelsesgebyr. Det skal fastsettes et maksimumsbeløp for overtredelsesgebyret.

Ny § 32-8a skal lyde:

§ 32-8a. *Overtredelsesgebyr for brudd på reglene om konsekvensutredninger*

Den som fremmer forslag til reguleringsplan eller tiltak og planer etter annet lovverk, kan ilegges overtredelsesgebyr dersom den forsettlig eller uaktsomt:

- a) unnlater å følge krav til konsekvensutredning som er gitt i bestemmelser i eller i medhold av denne lov, eller
- b) gir uriktige eller villedende opplysninger i konsekvensutredningen.

I saker som gjelder planer etter denne loven, ilegger planmyndigheten overtredelsesgebyr. I saker som gjelder tiltak og planer etter annet lovverk, ilegger ansvarlig myndighet overtredelsesgebyr. Dersom planmyndigheten eller annen ansvarlig myndighet er forslagsstiller, ilegger departementet overtredelsesgebyr.

Den ansvarlige skal varsles særskilt før det treffes vedtak om overtredelsesgebyr, og gis anledning til å uttale seg innen en frist på minst 3 uker. Forhåndsvarsel skal gis skriftlig.

Når en overtredelse som kan medføre overtredelsesgebyr er begått av noen som har handlet på vegne av et foretak, gjelder § 32-8 femte ledd tilsvarende.

Overtredelsesgebyr tilfaller staten. Oppfyllelsesfristen er 4 uker fra vedtaket ble truffet, med mindre annet er fastsatt i vedtaket.

Departementet gir forskrift med nærmere regler om illeggelse av overtredelsesgebyr, herunder presisering av hvilke forhold i første ledd som kan medføre overtredelsesgebyr. Det skal fastsettes et maksimumsbeløp for overtredelsesgebyret.

§ 32-9 første ledd første og andre punktum skal lyde:

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt opptrer som nevnt i § 32-8 første ledd, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år dersom overtredelsen er vesentlig. Tilsvarende gjelder den som utfører handlinger som kan medføre overtredelsesgebyr etter § 32-8a.

Nåværende andre til fjerde punktum blir tredje til femte punktum.

II

I lov 17. juni 2005 nr. 101 om eigedsregistrering skal § 23 tredje ledd lyde:

Departementet kan gi forskrift og fatte enkeltvedtak eller avgjerd om tildeling av matrikelnummer.

III

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette de ulike endringene i kraft fra ulik tid. Bestemmelsene kan settes delvis i kraft.

Departementet kan gi nærmere overgangsbestemmelser.

Bestemmelsen i nytt § 21-7 syvende ledd gjelder for søknad om tillatelse i medhold av §§ 20-1 og 20-2 sendt kommunen etter at endringen er trådt i kraft.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 6. juni 2017

Ola Elvestuen

leder

Eirik Milde

ordfører

